

Den nye SVM regering og biodiversiteten

Danmark fik en ny regering i slutningen af 2022, da den socialdemokratiske regering blev afløst af en trepartiregering bestående af Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne. Dermed blev en rød-grøn miljø- og naturalliance sat på porten, og man kan i skrivende stund ikke vide, hvad der kommer i stedet. Den nye regering er en flertalsregering og kan derfor i princippet selv vedtage nye love.

Under valgkampen var det sparsomt med interesse hos partierne for at diskutere naturlov, mens de grønne organisationer havde tre konkrete elementer, der skal være centrale i en grøn lov: For det første bør man sætte som mål, at 30 procent af det danske areal er beskyttet natur senest i 2030, herunder skal 10 procent være strengt beskyttet. For det andet skal biodiversitetskrisen – hvor arter af planter, svampe og dyr går kontinuerligt tilbage – være afværget i 2050, og biodiversiteten og naturen i Danmark skal være ”i god trivsel” og ”gunstig tilstand” i 2050. For det tredje bør det relativt nystartede biodiversitetsråd skrives ind i loven for derved at sikre rådet et fast beløb til dets drift på Finansloven.

Biodiversitetsrådet udsendte den 29. november 2022 dets første rapport med et hovedbudskab om, at det ikke er lykkedes at stoppe tabet af biodiversitet i Danmark trods flere årtiers indsatser for at vende udviklingen. I rapporten præsenteres grundlaget for biodiversitetsindsatser i Danmark samt en analyse af, hvor stor en andel af Danmarks areal – på land og til vands – der er beskyttet i forhold til at bevare dansk natur og biodiversitet på lang sigt.

Rådet konkluderer altså, at biodiversiteten forsat er under stort pres i Danmark. De igangsatte biodiversitetsindsatser, herunder indsatserne i natur- og biodiversitetspakken, vil godt nok bidrage positivt til at forbedre biodiversiteten, men de er for utilstrækkelige i forhold til at vende tabet af biodiversitet i Danmark til fremgang. Biodiversitetsrådet estimerer, at højst 2,3 % af Danmarks landareal med sikkerhed kan siges at bidrage til de internationale arealmålsætninger for beskyttede områder, mens yderligere 5,3 % kræver en nøjere vurdering af de enkelte områder. Ingen landarealer kan for nuværende med sik-

kerhed siges at opfylde kravene til at være strengt beskyttet, men yderligere op mod 2,3 % af landarealet kan potentielt komme i betragtning.

For havet kan højst 12 % med sikkerhed betragtes som beskyttet og heraf højst 4,1 % som strengt beskyttet. Danmark er således meget langt fra arealmålsætningerne i EU's biodiversitetsstrategi for 2030 om 30 % beskyttet natur på landjorden og i havet, og hvoraf en tredjedel skal være strengt beskyttet.

Rådet mener, at der skal afsættes markant mere plads til naturen i Danmark, hvis tabet af Danmarks biodiversitet skal vendes til fremgang. De større, sammenhængende naturområder af høj naturkvalitet, der repræsentativt og tilsammen er nødvendige for at beskytte og øge biodiversiteten i Danmark, kan ikke opnås alene ved at bevare og beskytte de få eksisterende naturområder. Hvis man vil sikre fremgang for biodiversiteten, kræver det, at urentable arealer, der i øjeblikket anvendes til bl.a. landbrug, skovbrug og fiskeri, målrettet og permanent omlægges til natur.

Men plads alene kan ikke gøre det. Mere plads er en forudsætning for at vende tabet af biodiversitet til fremgang, men kvaliteten af den beskyttede natur skal også sikres. Det er nødvendigt, at de udlagte naturområder genoprettes med fokus på at bevare og beskytte økosystemernes naturlige processer og funktioner, samt at udefrakommende og lokale presfaktorer reduceres markant. Biodiversiteten bør også styrkes uden for de beskyttede områder.

Og hvad vil regeringen så gøre ved det? Den nye regering blev i forbindelse med regeringsforhandlingerne enige om et regeringsgrundlag, som afspejler, hvad regeringen forventer at kunne gennemføre i den kommende valgperiode.

I regeringsgrundlaget står, at landbruget skal afgive arealer. Det har regeringen foreløbig syttet ved at ville nedsætte et udvalg, hvor landbrug, fødevareresektor, naturorganisationer, forbrugerorganisationer og kommuner skal komme med oplæg til en samlet visionsplan for dansk landbrug. Udvalget skal komme med dets anbefa-

linger ultimo 2023 med henblik på, at der i første halvår 2024 kan laves en samlet visionsplan for dansk landbrug. Man kan nok være betænkelig ved, hvorvidt den kommer biodiversiteten til gode.

På landsiden vil regeringen også fremlægge en skovplan med et mål om etablering af 250.000 hektar ny skov i Danmark. Etablering af ny skov bidrager væsentligt til at opnå klimaneutralitet og på sigt reducere nettonegative emissioner samt fremme beskyttelsen af grundvandsreservoirer. Det lyder jo meget godt, men ny skov løser ikke biodiversitetsproblemet, da nyplantede skov ikke nødvendigvis kan erstatte genpuljerne i den skov, der blev fældet for generationer siden. Der er mere brug for indsats for at beskytte det, der er truet nu, jvf. brandmandens lov.

Endelig vil regeringen fremlægge en ny opdateret havplan med en ambition om 10 pct. strengt beskyttet og 20 pct. beskyttet hav. Havplanen vil være økosystembaseret, basere sig på havstrategien og bl.a. indeholde en nærmere definition af de 20 pct. beskyttede hav, hvor regeringen forudsætter, at der er sameksistens mellem havvind, fiskeri og de nødvendige hensyn til natur og biodiversitet. Igen kan man være lidt skeptisk. Et startpunkt bør være at indføre et trawlforbud i Bælthavet.

Det hele munder ud i, at regeringen, som ønsket af de grønne organisationer, vil indføre en samlet naturlov med mål og virkemidler for et grønnere Danmark. Målet er at bidrage til EU's biodiversitetsstrategi for 2030, som har som mål, at 30 pct. af EU's areal til lands og til havs skal være beskyttet natur, hvoraf 10 pct. skal være strengt beskyttet natur. Målsætningerne skal udarbejdes under hensyntagen til den samlede arealanvendelse i Danmark, herunder sameksistens med landbrug og udbygning med vedvarende energi. Heri ligger misteltenen begravet: de samlede ønsker til anvendelse af Danmarks areal svarer til, at vi skal genindtage Skåne. Det bliver en interessant folketingsperiode ikke mindst for bevarelsen og beskyttelsen af biodiversiteten i Danmark.

*Thomas Secher Jensen,
ansv. redaktør Flora & Fauna*